o 1889

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, be- ve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 3,00; r de buitensteden ƒ 3,0); franko door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DINGSDAG, 12 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Julij.

Art. 6 der Wet van den heer van Hall is een van e meest monsterachtige, die in eene beschaafde maatschappij unnen worden voorgedragen. Men zal in onze wetge- ng nog al ver in het verledene moeten opklimmen, m iets te vinden, dat aan deze bepalingen gelijkt.

Het art. heeft drie paragrafen. De eerste maakt zich meester van de toekomende vestiging van standplaatsen; e tweede van de reeds in bezit genomene sinds 1848; e derde tracht de beide vorige, gelijk een apotheker ijne bittere pillen, te vergulden.

Eigenlijk is de eerste § slechts weer eene gevolgtrek- king van art. 1. Zij had achterwege kunnen blijven. Al is het dat de regering geen cent betaalt voor nieuwe standplaatsen, of zetels van bedienaren der openbare godsdienst, of van vergaderingen, kerkgenootschappen vertegenwoordigende;" al is het dat de regering on- der geen enkel oogpunt met de vestiging en uitvoering daarvan eenige de minste aanraking heeft; art. 1 heeft uitgemaakt dat de regering zich alles voorbehoudt, dus ook de standplaatsen en zetels.

Moet overigens de regering geen goedkeuring geven aan de vestiging van een zetel of standplaats, om u des noods eene bescherming te kunnen aanbieden, die gij missen kunt? Alzoo om eene bescherming, die gij nooit zult behoeven, begint de regering met u in plaats der vrijheid, waarop gij regt hebt, het *bon plaisir* van haar willekeur op te leggen En dat heet ten jare 1853 in Nederland regeling der vrijheid en zelfstandigheid. — Nu denke men niet dat die goedkeuring alleen geldt de bisschopszetels. Wel is waar dient ook hier wederom de katholieke kerkregeling tot lokaas voor de Protes- tanten, dat, ten naastenbij gelijk de geur van 't gebraden spek, in den val hangt om ratten en muizen te vangen. Hier intusschen spreekt de wet duidelijk. Zelfs is er hier niet slechts quæstie van bisschopszetels of van synodale ver- gaderingen, of van opper-rabbinale optreding. Voort- aan zal ook art. 6 van de wet verhinderen, dat op geen nieuwe standplaats een pastoor of predikant, of kapel- laan, of rabbijn, of protestantsche Nazareth-prediker, of afgescheidene, of methodist, of woordvoerder van de vrienden onder 't Kruis, enz. enz. optrede zonder verlof van het gouvernement. Is dat niet kostelijk? Is daar de vrijheid niet veel milder verleenen, dan zulks het gouvernement gedaan heeft? En is er ergens eene vrijheid in de wereld zoo groot, zoo onbepaald, zoo onbeperkt, als de vrijheid, die ons in Nederland zal worden gegund, nadat het gouvernement ons eerst handen en voeten zal hebben gekluistered?

Maar daar hebben wij nog slechts § 1 van art. 6. De volgende § is nog wat malscher. Deze toch vraagt niet meer of minder dan dat wettig bestaande en reg- tens opgerigte standplaatsen zullen kunnen worden ver- nietigd. Het gouvernement verlangt dus te worden be- kleed: 1°. met de buitensporige magt om aan de wets- voordragt eene terugwerkende kracht te verbinden, die zij eene willekeur zal in werking brengen. Nu behoe- ven wij niet te vragen waar in onze wetgeving iets te vinden, waarop aan de regering eene bevoegdheid kan worden verleend, om naar hare luimen willekeurig af te breken, met eene pennestreek te vernietigen, wat wettig en regtens tot stand is gebragt? Onder het mi- nisterie, dat ons thans bestuurt, is zulke vraag welligt onbescheiden. Grondwet en gevestigde regten schijnen voorloopig op zij gesteld, om plaats te maken voor het *bon plaisir* der lieden, die op zich genomen hebben om rust en vrede aan te kweeken, door het zaaijen van ver- deeldheid. Maar wij zijn nog niet aan het eind der vrij- heid, die de *monsterwet* in art. 6 ons belooft. Aan de buitensporige magt om te vernietigen wat wettig be- staat, is van zelfs verbonden

2° eene soort van konfiskatie zonder schadevergoe- ding. Wij weten dat er binnen het door het gouverne- ment aangewezen tijdstip, nieuwe protestantsche en katholieke standplaatsen zijn ingenomen. Op die nieuwe standplaatsen zijn gronden aangekocht, hebben vertim- meringen plaats gehad, zijn kerken gebouwd of ver- bouwd, zijn pastorijen ingerigt, enz. enz. Neem nu dat het gouvernement, naar de magtiging van § 2, eene standplaats opheft, dan hebben de pastorij en de kerk gedaan, en zij verliezen daardoor het grootst ge- deelte van hare waarde. Men heeft b. v. eene kerk gebouwd, die 10, 20, 50 of 100 duizend gulden heeft gekost. Het gouvernement vindt goed, die standplaats op te heffen. Wat moet men nu met die kerk aanvan- gen? Wat is die kerk nu waard, die 50 duizend gul- den mag gekost hebben, en die nu verder slechts tot een groot pakhuis kan dienen? Ze zelf gebruiken kan men niet meer. Verkoopt men haar, dan kan men daarop 25, ja 50 pCt en meer verliezen. En dewijl er van schadevergoeding geen spraak is, zoo hebben wij te vreezen, dat hetgeen wettig en regtens tot stand kwam, niet slechts wordt vernietigd, maar dat daar- enboven de waarde van het eigendom aan de standplaats toegevoegd voor de helft en meer willekeurig wordt gekonfiskeerd.

Nu belooft § 3 wel eene verguldiug of verzilvering der bittere pil, die den ingezetenen van Nederland wordt aangeboden. 't Is niet meer dan b. v. een doekje voor het bloeden. De Raad van State zal geraadpleegd worden! 't Is een schoone waarborg, die raadpleging van een ligchaam, dat met gesloten deuren delibereert, en welks meening daarenboven het gouvernement niet verpligt is in te volgen, al mogt die meening zich ook met unanieme stemmen tegen het voornemen van de regering verklaren!

Is er na dit alles voor iemand nog een bewijs noodig, dat het gouvernement in deze wetsvoordragt de heilig- ste regten, niet alleen die der godsdienst, maar ook tevens die van den eigendom, brutaal met voeten treedt?

Zal het geen despotismus heeten, dat het gouver- nement willekeurig

1°. beschikt over den zetel of standplaats, die eene of andere gezindheid in haar belang noodig mogt achten?

2°. vernietigt wat wettig en regtens tot stand kwam, en

3°. daaraan eene onvermijdelijke konfiskatie paart van het geheele kapitaal, of ten minste van een groot gedeelte van het kapitaal, aan het oprigten der standplaats besteed?

En dan zijn er nog lieden, die zich verwonderen, dat ons eene zoo diepe verontwaardiging heeft aangegre- pen bij het zien ontsluiten van zulk een wapenhuis van willekeur! Dan zijn er nog lieden, die daarbij kalm en bedaard blijven en ons onze regtmatige verbolgenheid over zulke despotieke maatregelen van bedwang, in den naam der vrijheid voorgedragen en aanbevolen, tot een verwijt maken!

Wij herhalen het: het is schande voor Nederland, dat zulk een voorstel mogelijk werd.

Het is schande voor Nederland, dat er zijn die zulk een systeem van despotismus niet verachtelijk noemen.

Er zijn er zelfs onder de vrijheidschreeuwers der laatste dagen, die den 80jarigen vrijheidsoorlog te hulp roepen van deze gedrochtelijke monsterwet van godsdienst- verdrukking. De huichelaars!

Art. 8 is eene uitbreiding van art. 1 en van art. 6. Het is meer speciaal teruggegeven, wat reeds in art. 1 in het algemeen was gezegd en nog nader in art. 6 was omschreven. Elke bouw van eene nieuwe kerk kan immers worden aangezien als eene nieuwe standplaats. Als b. v. een of ander pastoor, of predikant, of rabbijn te 's Hage gevestigd op het denkbeeld kwam, om in het Voorhout het ledige hotel van den overleden Engel- schen minister te koopen, ten einde dáár een nieuwe kerk te bouwen, wat zou de regering kunnen verhinderen, in die verplaatsing van eene kerk eene verandering van stand- plaats te zien? Immers niets. Alzoo art. 8 kan alleen dienen om de reeds zeer slordig opgestelde voordragt nog een wei- nig meer slordig te doen voorkomen. Evenwel geeft § 2 nog eene nieuwe voorwaarde, die het gouvernement zal heb- ben te vervullen. In art. 6 wordt slechts gesproken van den Raad van State, die gehoord zal moeten worden. Volgens § 2 van art. 8 wordt ook voor het bouwen van kerken vernomen, wat er de plaatselijke autoriteiten van denken. 't Is een *variant*, die niet in 't voordeel is der vrijheid; omdat het genoeg kan zijn, dat een of andere plaatselijke autoriteit door eene hatelijke vooringenomenheid worde gedreven, om aan het gouverne- ment motieven aan de hand te geven, waarop het zijn despotiek besluit kan opmaken.

Art. 9 over het klokkenluiden is van hetzelfde des- potiek allooi, waarbij wederom aan de regering de magt wordt verleend, om verkregene en gevestigde regten te vernietigen.

En nu worden verder al die fraaije godsdienst-ver- drukkende bepalingen bevestigd en gestaafd door straf- bepalingen, waarvan de eerste belagchelijk en de laatste ondragelijk zijn. Men zegt ons: »gij zijt vrij, maar als gij handelt zonder onze goedkeuring, gaat gij van zes maanden tot twee jaren in de gevangenis; daarenboven vernietigen wij uwe verkregene en gevestigde regten, en konfiskeeren ten slotte geheel of gedeeltelijk uw ker- kelijk eigendom."

Behalve het gedrochtelijke, om zulke wetsbepalingen als vrijheidsregeling op te dringen — ligt daarin boven- dien niet een vervaarlijk *antecedent*? Is het begin- sel der wet, waarbij men bestaande regten willekeurig vernietigt, en het eigendomsregt ten minste voor een gedeelte aantast, niet zuiver *socialistisch*? Blind moet men zijn om dat niet in te zien, zoo zeer loopt zulks in het oog en zoo gevaarlijk is het voor vriend en vijand. De baan wordt immers daardoor geëffend voor die willen opklimmen tot voor 98, zoo als men te regt of ten onregte van de Groenen verwacht; voor de *Papen*, gelijk men ze noemt, indien door mogelijke lotsverwisseling een katholiek despoot aan het roer kwam, om tot voor de reformatie terug te gaan; voor Ledru Rollin, *cum suis*, om tot den tijd der Batavieren weêr te keeren."

En het zijn zoogenaamde behoudslieden, die met zulk een radikaal en socialistisch despotisme voor den dag komen?

Neme er vrede meê, die het verkiest; wij believen daarvan niet gediend! Ons Katholieken zal men geen despotisme kunnen aanbevelen door het vooruitzigt, dat ditzelfde despotisme later kan dienen om de Protestan- ten te verdrukken.

Dat moge een prikkel zijn voor sommige protestant- sche dweepers van den jongsten tijd. Het meerendeel der Protestanten zal zich met de Katholieken vereeni- gen, om het verfoeid en verfoeilijk juk, dat allen ge- zamenlijk dreigt te knellen, te verwerpen. Zoolang er op Nederlandschen bodem in de borst der ingezetenen nog een greintje vrijheidszucht overblijft; zoolang ook zal de leus geldend blijven: leve de vrijheid! weg met het despotismus!

Dat de heer van Hall de wet van *Germinal* waaraan niemand dacht, opgedolven heeft, bevreemdt ons in geenen deele. Dit meesterstuk van Napoleontisch despo- tismus valt zoo geheel in den smaak van het door onzen intermairen minister tegen de godsdienst geëlaboreerd wetsvoorstel: het is de tegenvoeter der Grondwet met opzigt tot de godsdienstvrijheid, en met hare nitoefening zoo weinig bestaanbaar, dat op de reklamatien van den Paus, de Bisschoppen en van al wat de naam van Ka- tholiek verdient, Napoleon zelf zich spoedig genoodzaakt zag het in de toepassing te wijzigen, en er heden ten dage, ook in Frankrijk, niet veel van overgebleven is. Zijn dit nu geene titelen, die het eenen *kultus-minister* van den stempel van den heer van Hall dierbaar maken moesten?

Doch wat wij hier voorhebben te bewijzen, en waarvan reeds door het *Handelsblad* in zijn nommer van vrijdag 8 Julij jl. het onweerlegbaar betoog is geleverd, nooit is eene meer valsche, meer onregtskundige, meer onge- rijmde stelling opgevoerd, zelfs niet in de gedenkelijke memorie van toelichting, ofschoon dan ook een model van sophistiek, dan de bewering des heeren van Hall: dat de wet van Germinal *ooit* wat hij noemt ... zou zijn geweest, *ooit welskracht zou hebben* ... *Noord-Nederland*.

Bij zijne dekreten van 1810 en 1811 ... weldiger talllooze Fransche verordeningen ... in Noord-Nederland zouden worden ingevoerd, en daaronder ook het konkordaat van den jare 1801, met het door hem daartoe gefabriceerd aanhangsel, — de zoogenaamde ...

articles organiques, — een en ander vervat in de wet van den 18 Germinal Xden jaars.

Dat dit konkordaat, — als zijnde een verdrag tusschen twee souvereine magten, ten aanzien alleen van Frankrijk gesloten, — niet eigendunkelijk door een harer, buiten medewerking der andere, op een *vreemd* land kon worden toepasselijk gemaakt, en dus even weinig de wet van Germinal, waarvan het de hoofdstof en de grondslag is, lag in den aard der zaak. Doch dat ook Napoleon zelf dit niet anders begreep, blijkt en uit zoo menig voorbehoud, zoo menige klausule in die dekreeten voorkomende, waarvan de toelichtingsmemorie er eenige vermeldt, en uit 's Keizers handelingen met opzigt tot de wet van Germinal hier te lande.

Wel verre trouwens dat het konkordaat en de organieke artikelen hier al dadelijk kracht van wet zouden hebben erlangd, werden bij de dekreeten van 29 Oktober 1811 en 24 Januarij 1812 kommissien benoemd om, onder voorzitterschap van een keizerlijk hoofdambtenaar, te beraadslagen hoe aan de wet van Germinal in Noord-Nederland gezag, hoe werking en uitvoering zouden kunnen gegeven worden? En het rapport zelf dier kommissien, in de maand Augustus 1812 aan het Parijsche gouvernement aangeboden, deed den Keizer, welke in weerwil zijner heerschzucht er tegen opzag zich bespottelijk te maken, en den Jozefistischen kostersrol immers te zigtbaar te vervullen, aanstonds bevroeden, dat voor de invoering in deze streken van de wet van Germinal, *zonder 's Pausen medewerking*, geen zweem van mogelijkheid bestond. Hij bekende en beleed dit openlijk in art. 8, van het konkordaat, te Fontainebleau op den 25 Januarij 1813 door hem met Pius VII. gesloten, en hetwelk den 13 Februarij daaraanvolgende als staatswet werd afgekondigd, waarin met zoovele woorden gelezen wordt: »dat *beide magten* zich *nader* verstaan zullen over de in Holland op te rigten Bisdommen," en dus, niet enkel over het personeel der aan te stellen kerkvoogden, maar over de in te voeren kerkregeling of organizatie.

Alleen deze wet van 13 Februarij 1813 — men neme het wel in acht — zou genoegzaam wezen om aan die van Germinal al haar kracht te ontnemen, wanneer ze hier te land ooit kracht gehad had, naar den elementairen regtsregel, dat eene latere wet de vroegere, waarmede ze in strijd is, afschaft. Dan, dat het nooit in des wetgevers, dat is zelfs niet in 's Keizers bedoelingen gelegen heeft, aan de wet van Germinal hier regtstreeks wetskracht toe te kennen, is door opgemelde preliminairen boven alle tegenspraak verheven.

Zoodanig was de stand van zaken. — Vruchteloos had de keizerlijke regering overwogen, hoe aan de wet van Germinal binnen dit rijk wetsgezag en uitvoering te verschaffen. Zij had zich genoodzaakt gezien zich met den Paus te verdragen, om met gemeen overleg tot eene regelmatige organizatie der Katholieke Kerk alhier te kunnen geraken: — toen de kozakken van den *Don* ons van den dwingeland, en tevens van de wet van Germinal, ofschoon zonder kracht en uitvoering, steeds nog als 't zwaard van Damokles dreigend boven onze hoofden hangende, even als van zijne zucht om het kerkwezen in Noord-Nederland te regelen, weldadig verlosten.

Het 2e additioneel artikel der Grondwet van 1815 kon dan ook niet handhaven wat nooit bestaan, wat nooit kracht of gezag had gehad, wat nooit in wezen geweest, noch ingevoerd of tot uitvoering gebragt was. Integendeel: die Grondwet, ook vóór dat ze in 1848 herzien werd, zou de wet van Germinal hebben opgeheven, indien ze op zulk eene onregelmatige en despotieke wijze, *wes neen*, eenige wetskracht had kunnen bekomen. Die Grondwet toch waarborgde, niet minder dan de huidige, aan alle gezindheden, in het rijk bestaande, hunne vrije kerkorganizatie, geheel onafhankelijk van den staat.

En zoo werd zulks al onmiddellijk in 1816, en teregt begrepen ten aanzien der Nederlandsche *hervormde* gezindheid. Te haren opzigte had gereedelijk twijfel kunnen rijzen, of zij niet door de wet van Germinal gebonden ware, omdat hare inrigting daarbij geheel op zich zelve, volkomen afgescheiden, zoo als van zelf spreekt, van het konkordaat, waarmede ze niets te maken had, en onafhankelijk van eenig preliminair beschreven is. Doch men ging toen, en ook later steeds, van de onbetwiste daadzaak uit, dat die wet voor niet een kerkgenootschap in Noord-Nederland eenige verbindende kracht heeft of hebben kan.

Wij willen ons echter met dit alles afdoende betoog niet vergenoegen, noch blootelijk verwijzen naar het koninklijk besluit van 1816 (*Staatsblad* N°. 23), door het *Handelsblad* herinnerd, en zoo als hetzelve zeer juist aanmerkt, in de toelichtingsmemorie, naast zoo vele aanhalingen, zoo loyaal en ridderlijk *verzwegen*; een besluit, waarbij het vraagstuk, zoo het een vraagstuk heeten mag, *in terminis* beslist wordt. Neen, uit den inhoud zelven van de wet van Germinal is dagklaar te zien, dat ze hier nooit eenige kracht, gezag, werking of uitvoering gehad heeft.

Vooraf nogtans zij ten overvloede geweten, dat de heer van Hall, hoezeer dan ook belast met de portefeuille voor de Zaken der R. K. Eeredienst, omtrent deze stof al zeer verwarde en onzuivere begrippen opgevat heeft, en dat hij bepaaldelijk in zijn brein scheidt, wat niet gescheiden kan worden. De wet van Germinal, wel te verstaan *in betrekking tot de* KATHOLIEKE *Eeredienst*, is zoozeer een aanhangsel, een appendix, een accessorium van het konkordaat van 1801, waaraan ze, zoo het heet, organieke artikelen toevoegt, dat ze, zonder hetzelve, zonder diens voorafgaande uitvoering, zonder diens werking, zin noch strekking heeft, ja zelfs als *ens rationis* niet denkbaar is. Neem het konkordaat weg, en de grond ontzinkt haar, wijl elke bepaling met hetzelve noodwendig verband houdt. Zij is met het konkordaat één weefsel, dat men niet deelen, waarvan men ze niet losscheuren kan zonder ze te vernietigen. En daarin ligt, uit een louter *rationeel* en *regtskundig* oogpunt, de ware reden, waarom die wet in Noord-Nederland ten aanzien der *Katholieke* Kerk noch wettelijke kracht hebben, noch werken kan. Wat wordt er van de bijzaak, zóó de hoofdzaak vervalt? zóó die niet bestaat? Het konkordaat, *zonder* de organieke artikelen, laat zich denken: en zoo behoorde het ook in Frankrijk te bestaan, wijl die artikelen er door één der verdragende partijen, buiten medewerking der andere, willekeurig aan vastgehecht zijn. Het konkordaat, *zonder* de organieke artikelen, werd bij dat van 1827 toegepast op Noord-Nederland, en *niet* de wet van Germinal, zoo als de memorie van toelichting arglistiglijk tracht te doen ingang vinden; daar de Paus nooit, ook toen niet, noch bij de onderhandelingen, noch bij het verdrag, sprake geduld heeft van eene wet, de organieke artikelen inhoudende, waartegen de H. Stoel steeds ten sterkste heeft geprotesteerd. Doch, de organieke artikelen, *zonder* het konkordaat, zijn blootweg eene ongerijmdheid; en het betaamde dat men dit niet ignoreerde op het verheven standpunt, waarvan men het geheel beter overziet.

Doorloopen we nu slechts vlugtig de wet van Germinal.

De eerste titel van de organieke artikelen vangt aan met het *placet* in te voeren, en de heer van Hall leidt daaruit af, dat de wet van Germinal ook in Noord-Nederland uitvoering gehad heeft. Onwaar! Goubau en de andere ministers onzaliger gedachtenisse, welke het *placet* vorderden, gingen niet uit van die wet, welke 's Konings Besluit van 10 Mei 1816 (*Staatsblad* N° 23) alleen voor de *Zuidelijke* gewesten verbindend verklaarde; neen, zij grondden zich met opzigt tot de *Noordelijke*, op art. 194, § 2 der Grondwet van 1815: »de Koning ZORGT dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat," in verband met de art. 204—208 van den *Code penal*; terwijl abstrakt van alle positieve wet, het regt van *placet* hun was eene van die onbeschrevene hoogheden des Konings en des lands, te eerbiedwaardiger, in hun oog, naarmate ze minder zigtbaar zijn.

Even weinig heeft, uit krachte der in dien titel volgende bepalingen, ten aanzien der Noordelijke provincien het gouvernement zich gemengd in de ambtsverrigtingen der nuntiussen, legaten of delegaten. Wel werd hun, wanneer ze tevens als vice superiors der Hollandsche zending optraden, doch alléén *in die hoedanigheid*, *niet* eene akte van *magtiging*, doch blootelijk van *erkenning*, beleefd, maar toch ongevraagd toegezonden. Even weinig trok men zich de uitvoering van apostolische kommissien aan; even weinig de vergaderingen of bijeenkomsten van geestelijken, zoo verre deze die verkozen te houden; even weinig de regeling der *jura stolae*.

En wel allerminst liet de regering zich in met het *appel comme d'abus*, bij dezen titel zoo angstvallig geregeld. *Legio* integendeel zijn de koninklijke besluiten, waarbij het gouvernement zich onbevoegd verklaart om van weigering van kerkelijke begrafenis, van kerkelijk huwelijk, van toelating tot de eerste kommunie, en andere grieven tegen handelingen van geestelijken kennis te nemen, en de klagers eenvoudig naar het kerkelijk gezag verwijst.

De betrekkingen tusschen de kerkvoogden en hunne onderhoorige geestelijken: — de exemptien van de kerkelijke regtsmagt der ordinarissen, welke in Nederland, tegen 't verbod van tit. 2, art. 10, notoirlijk zoo veelvuldig zijn; de geestelijke instellingen; de titulatuur, het waken der kerkvoogden voor de regtzinnigheid in het geloof en de handhaving der tucht; het bedrag van den geestelijken wijdingstitel; de installatie des Pastoors; hunne verpligting tot rezidentie; de aanstelling der kapellanen; het *exeat* naar andere kerkdistrikten; alles met een woord, wat deze titel te regelen zich aanmatigt, heeft ons gouvernement, met betrekking tot de Noordelijke Provincien, zeer wijsselijk, nooit aangevoerd. De ongerijmdheid nog daargelaten, dat het burgerlijk gezag onderstaan zou in zulke materie te treden, springt het al dadelijk in het oog, dat er in elke bepaling schier rede is van Metropolitanen, Bisschoppen, Vikarissen generaal, kapittels; wat, alleen en op zich zelve, andermaal dag klaar uitmaakt dat, zonder voorafgaande invoering en werking van het konkordaat van 1801, de uitvoering der organieke artikelen ook voor de ijverigste agenten van den heer van Hall volstrekt onmogelijk zijn zou.

Bij den IIIden titel wordt N. B. verordend dat er maar EEN LITURGIE, EEN KATECHISMUS voor geheel het rijk zijn zullen; dat geene buitengewone openbare gebeden door de Pastoors zonder magtiging van den Bisschop mogen worden bevolen; dat geene kerkelijke feestdagen buiten den Zondag mogen worden ingesteld; dat de lagere geestelijkheid niet vermag zich in Bisschoppelijk gewaad te hullen; dat alle geestelijken zullen gekleed gaan A LA FRANÇAISE, den Bisschoppen echter het borstkruis en de paarsche kousen gelaten; dat geene huiskapellen mogen worden opgerigt, dat er in de kathedralen en in de parochiale kerkgebouwen gedistingueerde plaatsen zijn zullen voor de burgerlijke en militaire ambtenaren; dat het gebruik der klokken tot kerkelijke dienst met het burgerlijk gezag zal worden geregeld; dat, wanneer de regering openbare gebeden BEVELEN zal (*ordonnera*, ons gouvernement, de Grondwet indachtig, heeft die nooit anders dan *verzocht*), de Bisschop zich met den prefekt en den militairen kommandant over de uitvoering beraden zal; dat plegtige SERMONEN, even als DE STATIEN VAN DEN ADVENT en VAN DE VASTE niet mogen gehouden worden dan door Priesters, WELKE DAARTOE BIJZONDERE MAGTIGING VAN DEN BISSCHOP ERLANGD HEBBEN...... doch wij maken *ons*, even als de organieke artikelen, al te bespottelijk, waarvoor, tot aan de jongste optreding van den heer van Hall, onze Regering, ook zelfs Goubau, zich hebben weten te behoeden. Anders zouden wij er nog bijvoegen dat, krachtens art. 56 in alle *kerkelijke* en *geestelijke* akten moet gebruikt worden *de nachteveningalmanak*, vastgesteld bij de wetten der Fransche Republiek, en de dagen aangeduid door dien van den *zonnestilstand*!.....

Om het betoog te voleindigen, dat de Wet van Germinal hier nimmer wetskracht gehad heeft noch, heeft kunnen hebben, blijkens hare *inexecutie*, merken we nog enkel dat titel IV alleen handelt over de omschrijving der aartsbisdommen, bisdommen en parochien, het bedrag der traktementen en de teruggave der kerkgebouwen, alles lijnregt in strijd met wat hier te landde steeds bestaan heeft.

3°. Men vergunne ons echter nog een moment terug te komen op art. 45, houdende: »*aucune cérémonie religieuse n'aura lieu hors des édifices consacrés au culte catholique*, *dans les villes ou il y a des temples destinés à differents cultes*:" welk artikel de heer van Hall aanhaalt als *tweede* bewijsreden (*twee van de zeven en zeventig*). 't is weinig! het *placet*, men herinnert het zich, was de *eerste*!) dat de wet van Germinal hier gezag heeft.

Het verwondert ons dat zijne Excellentie ook niet het volgende art. 46, als *derde* bewijsreden heeft aangevoerd: »*le même temple ne pourra être consacré qu'à un même culte*." Waarom die bepaling, die *een onbetwistbaar feit* in de Nederlanden is, ook niet in de toelichtingsmemorie opgenomen, ten bewijze der wetskracht hier te lande van de wet van Germinal?

Duld, mijnheer onze interimaire minister, want ge zijt dan toch *onze* minister! Duld dat we U eerbiedig en bescheiden een goeden raad geven. Lees in uw archief de verordeningen, bedoeld bij art. 167, § 2 der Grondwet, en al aanstonds zult ge bevinden dat, in flagranten strijd met uw geliefkoosd art. 45, godsdienstplegtigheden van Katholijken, ja processiën, schrikbarende ommegangen, geoorloofd zijn op 's Heeren openbare straten, en dat wel *in plaatsen waar hervormde* tempels prijken. En dit is *grondwettig*, mijnheer van Hall, even grondwettig als uwe roeping door den Koning aan de Groene tafel. Zóó ge, man van het wijsgeerig en historisch regt, wat meer *'s lands* dan *Napoleons* wetten en verordeningen geraadpleegd hadt, hadt ge ongetwijfeld ontdekt dat onze orde van zaken op dit stuk aanvangt met art. 22 van de algemeene beginselen der staatsregeling van 1798, welke bepaling wil dat de gemeenschappelijke godsdienstoefening plaats hebbe *binnen de daartoe bestemde gebouwen*, *onverschillig* of er *al dan niet* kerkgebouwen van eene andere gezindheid bestaan; — eene bepaling, die aan deze staatsregeling steeds overleefd heeft; terwijl de regering daarvan alleen afwijking heeft gedoogd ten gunste van zoodanige plaatsen, alwaar de Katholijken bewezen *van oudsher ongestoord* die openbare godsdienstoefeningen onder den blooten hemel te hebben verrigt, *onverschillig* almede of er *al dan niet* zich daar kerkgebouwen van andere gezindheden bevonden. En het is die feitelijke toestand, met uw art. 45 volstrekt niet te rijmen, waaraan in 1848 de Grondwet hare bekrachtiging is komen schenken.

Dan genoeg, ja te veel om te doen zien dat de bewering, als of de wet van Germinal binnen dit rijk *ooit* wetskracht had kunnen hebben, IN GEEN STAATKUNDIG HOOFD moest opkomen.

O die onhandige vrienden! Het spreekwoord heeft wel gelijk, 't welk leert, dat zij gevaarlijker zijn dan de ergste vijanden!

Daar hebt ge, bijv. die goede, oude *Amsterdamsche*. Dien lieven gullen minister van Hall draagt zij, gelijk men weet, in haar hart — en niet zonder reden; en opdat zoo velen als er zijn, die nog niet zoo bijzonder veel van dien goeden minister van Hall houden,

haar gevoel zonden deelen, komt zij er zelfs toe, haar reeds aan de wilgen opgehangen liertje daar af te nemen en, hem, onzen *premier*, ter eere, met heesche keel, een blijden lofzang aan te heffen. Dat die goede, oude *Amsterdamsche* tot de vrienden van onzen interimairen minister voor de Zaken der R. K. eeredienst behoort, zal dan ook wel door niemand in twijfel getrokken worden.

En echter .... ja, en echter!

Zelf moge hij het getuigen, onze wakkere *premier*, of wel een zijner tegenstanders, en zij ontbreken hem niet, hem grootere ondienst bewijzen kon, dan die zelfde goede, oude vriendin! Toen hij, ná de poeëtische ontboezemingen der goede oude, in een tweede artikel over zijne heerlijke wet, haar proza gelezen had — wat moet het hem toen, raar om het hart geweest zijn! Bedriegen wij ons niet, dan moet het hem zoo ten naastenbij geweest zijn als den ouden Romein, die, door eene vriendenhand, van het Kapitool op de Tarpeïsche rotsen neergestoten werd; en onder het nedervallen mogt hij, voorwaar, wel uitgeroepen hebben: Hemel, bescherm[illegible] toch tegen onze vrienden!

Hoe [illegible] goede oude er toe is kunnen komen, den vriend, voor welken gisteren nog geene vleitaal honigzoet genoeg was, heden zoo onbarmhartig aan de kaak te stellen, is een raadsel voor ons, met welks oplossing wij echter onze hersenen niet willen vermoeijen. Bepalen wij ons liever tot het optellen der grieven, welke zelfs die goede, oude *Amsterdamsche* — *Et tu quoque, Brute!* — tegen de monsterwet van den heer van Hall heeft. Daarbij hebben wij meer belang dan bij de psychologische verklaring van haar wispelturig gedrag, vooral omdat de *Amsterdamsche* tegen die wet enkele grieven in het midden heeft gebragt, waaromtrent zelfs door de eigenlijke oppozitie tot dusverre het stilzwijgen werd bewaard.

De *Grondwet* heeft zich de moeite getroost, in een zeer puntig opstel, die grieven in weinige regels zamen te vatten. Wij nemen dus van haar over de nomenklatuur der grieven, welke de *Amsterdamsche* tegen de wet van den heer van Hall heeft. Het Haagsche blad schrijft als volgt:

»*Eergisteren* was de wet een wapen: »dat in den volsten zin des woords een *eerlijk* wapen heeten mag." *Eergisteren* was dat wapen nimmer gebruikt op »eene meer edele en loijale wijze." *Eergisteren* zou de wet, ware zij *dien dag* tot stand gebragt, »eene vrijheid aan »de kerkgenootschappen in ons Vaderland schenken . . . »schier alleen overtroffen in N. Amerika."

»*Heden* bevat de wet »eene groote dubbelzinnigheid," waardoor »zij eigen »onduidelijk" zou worden als vroegere wetten. *Heden* worden in de wet »gevaarlijke" en »min *gepaste*" bepalingen aangetroffen. *Heden* wordt zij genoemd eene »*loi des suspects*." *Heden* wordt de terugwerkende kracht afgekeurd. *Heden* bevat de wet »onnoodige" en »niets dan verwarring veroorzakende" voorschriften. *Heden* leest de *Amsterdamsche*, bepalingen in de wet, die »gerustelijk kunnen geschrapt" worden. *Heden* wordt de wet verklaard aanleiding te geven, »*tot* »*wrok en ergernis onder de goede gemeente van burgers* »*en* BOEREN!"

»Gij, *oude Amsterdamsche!* hebt uwen roem van goochelaar voortreffelijk gehandhaafd.

[illegible] het Ministerie?

[illegible] nog trotsch op den bijstand van de *oude Amster*[illegible] is heden al zijne hoop van dien kant vervlo[illegible] het nu het angstige oog op .... de *'s Graven*[illegible]*bode!*

»Een stevig anker!"

Men verzoekt ons te berigten, dat, op het voorbeeld van Noord-Braband, Limburg en het Maas-Waalsche, ook de Katholieken in de overige provinciën gevestigd, zich met hunne bezwaren tegen de kerkelijke monsterwet van den heer van Hall tot de Tweede Kamer wenden. Omtrent den aard, en de uitgestrektheid dezer demonstratie geworden ons een opstel van de[illegible] hand, die ons de in omloop zijnde petitie ter plaatsing heeft aangeboden. Wij hebben dat opstel morgen mede, doch haasten ons hieronder reeds heden de petitie te laten volgen, welke in schier alle steden en gemeenten van het meer noordelijk gedeelte des rijks geteekend wordt.

Zij luidt aldus:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mijne Heeren,

De ondergeteekenden, rustige burgers van den Nederlandschen Staat, trouwe onderdanen van Z. M. Koning Willem III, achten hunne dierbaarste regten gekrenkt in de Wetsvoordragt, *regelende het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen*, die aan uwe beraadslagingen is onderworpen. Zij hebben de aankantingen tegen hunne godsdienstige vrijheid, die in de jongste dagen buiten het wetgevend gebied plaats hadden, met geduld en lijdzaamheid verdragen. Sterk op hun goed regt door de Grondwet gewaarborgd, vertrouwende op de herhaalde verklaringen van Z. M. regering, dat aller regten gelijkelijk zouden gehandhaafd en beschermd worden, meenden zij het stilzwijgen te kunnen en, in het belang van den vrede, te moeten bewaren. Hoe bitter echter is thans niet hunne teleurstelling, daar hun, in het bedoelde Wetsontwerp, in plaats van de godsdienstige vrijheid en zelfstandigheid, slechts gemeenschappelijke verdrukking der Kerkgenootschappen wordt aangeboden! Het is daarom, Mijne Heeren, dat zij zich thans wenden tot U, aan welker oordeel het Wetsvoorstel is onderworpen.

Het zal onnoodig zijn in uitvoerige beschouwingen te treden, ten einde aan te toonen, dat het Wetsontwerp regtstreeks aandruischt tegen de met eede bezworene bepalingen der Grondwet. Ten betooge daarvan volsta dit weinige:

Art. 1, dat volkomene vrijheid tot organizatie erkent, maakt die vrijheid afhankelijk van eene dadelijke en volledige kennisgeving en, wat meer zegt, van de *goedkeuring* der regering, *op zoodanige bepalingen, waarvan de uitvoering niet zonder medewerking van het Staatsgezag kan plaats hebben.* Daar nu die zoogenaamde medewerking van den Staat tot het geheele kerkelijke leven kan worden uitgestrekt, zoo wordt dan ook door die bepaling de geheele kerkelijke organizatie van de regering afhankelijk gemaakt en alzoo geeft Art. 1, in plaats van gelijke vrijheid der Kerkgenootschappen, gelijke afhankelijkheid van alle van het *bon plaisir* der regering. Voor het *repressief* systeem, dat de Grondwet wil, wordt een *preventief* in de plaats geschoven, dat aan alle regt van vrijheid en zelfstandigheid den bodem inslaat.

De overige artikelen der Wetsvoordragt geven slechts eenige der vele gevolgtrekkingen, die uit Art. 1 kunnen en zullen worden afgeleid, als — wat God verhoede! — dit voorstel Wet mogt zijn geworden.

De eed, bij Art. 2 gevorderd, is even ondoelmatig als willekeurig en onzedelijk, en moet tot jammerlijke gevolgen leiden, daar, bijv. deze Wet zelve reeds oorzaak kan zijn, dat geen bedienaar der Godsdienst dien eed zou kunnen afleggen. Daardoor alleen zou dus het middel zijn gegeven, om de oefening van de katholieke Godsdienst geheel te verhinderen.

Art. 3 is ten aanzien der Katholieken onmogelijk uit te voeren, en bevat van de zijde der regering eene ongehoorde inmenging *in sacris*, waardoor zij beslist, wie al dan niet eene zuiver godsdienstige daad zou mogen verrigten.

Art. 6 maakt den Staat meester van de geestelijke of kerkelijke jurisdiktie, waarmede zich te bemoeijen elk burgerlijk gezag volstrekt onbevoegd is. § 2 geeft daarenboven aan de Wetsvoordragt eene, in de jaarboeken van ons regt, schier voorbeeldelooze terugwerkende kracht tot schennis van verkregene en met eede plegtig gewaarborgde regten, hoedanige terugwerkende kracht onze wetgeving niet gedoogt aan de regering toe te kennen.

Art. 8 is insgelijks eene onderschuiving van het preventief regt, in plaats van het repressieve; en geeft, verder, aan de regering het regt om, onder allerlei voorwendsels, het bouwen van bidplaatsen te verhinderen.

Hetzelfde valt aan te merken van het klokkenluiden in Art. 9, waarbij wederom, door eene terugwerkende kracht te geven aan het Wetsvoorstel, verkregene regten kunnen worden geschonden en vernietigd.

Van Artt. 4, 5 en 7 willen wij niet spreken. De eerbied, welken wij koesteren voor het hooge Staatsligchaam, tot hetwelk wij ons wenden, houdt ons daarvan terug.

Dit weinige, Mijne Heeren, zij voldoende ter staving van onze heiligste overtuiging, dat het bedoelde Wetsontwerp in bijna elk zijner artikelen in strijd is met de Grondwet en de strekking heeft om de den Katholieken meest dierbare regten, die namelijk der godsdienstige vrijheid, te vernietigen. De ondergeteekenden wenden zich dan ook met vertrouwen tot U, Mijne Heeren, als tot hen aan welken het mede opgedragen is een elk in het genot zijner grondwettige regten te beschermen en te handhaven, met het verzoek, dat door U een goedkeurend votum aan deze Wetsvoordragt onthouden werde.

Hetwelk doende

Men schrijft ons uit Twenthe: Het schandelijk wetsontwerp, zoo kenbaar tot krenking van twee vijfde deel der natie op het *papier* gebragt, heeft ook hier een diepe verontwaardiging verwekt. Op alle plaatsen van dit distrikt, zoo als te Enschede, Oldenzaal, Vasse, Denekamp, Ootmarsum, kortom overal maakt men zich gereed om door een algemeen petitionnement krachtig tegen zoodanig systeem van onderdrukking en verongelijking te protesteren. Schrijver is welligt in de gelegenheid om U weldra den inhoud van eenige der voornaamste petities aan de Tweede Kamer mede te deelen. Dat God verhoede dat eerlang niet de natie, door de schandelijke kunstgrepen van een handvol eerzuchtigen, in twee kampen verdeeld worde. Heeft men gepetitionneerd ter vestiging van eene dwingelandij over de in onze dagen meer en meer miskende Catholijken, wij zullen eene krachtige demonstratie doen, om *ongrondwettigheid* en *tyranni* van onzen halzen af te weren. Eene menigte welgezinde Protestanten willen ons hier in onze pogingen ondersteunen.

Men schrijft ons uit Winterswijk:

»Op den 8 Julij pakte zich boven deze plaats en omstreken een verbazende onweerswolk te zamen. Vreesselijke regens, doch wat erger was, alles vernielende hagelslag, was hiervan het gevolg; hierdoor werd de oogst totaal vernietigd (beginnende half weg Groenlo en hier), over eene uitgestrektheid van meer dan drie uur. Alle aan de windzijde gelegen glasruiten zijn totaal verbrijzeld, zoo in kerken als partikuliere gebouwen; de nijvere landman, ziet zijnen zwaren arbeid als verloren. Groot is de ramp voor onze omstreken, waarvan de schade nog niet op te geven is."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Julij. Onder de 17 op Dingsdag avond bij en in de *Opera Comique* gearresteerde personen, waren 11 gewapend. Den Keizer zelf werd, toen de arrestatien eenmaal bewerkstelligd waren, terstond van het gebeurde kennis gegeven. Hij zelf gelastte dat men de zaak geheim moest houden, ten einde geen opschudding onder het publiek te veroorzaken.

De zaamgezworenen hadden het plan, eerst te beproeven om het niet geëskorteerde rijtuig van den Keizer, op het plein Louis XV aan te houden, dan de strengen der paarden los te snijden en den Keizer en de Keizerin te vermoorden. Het keizerlijk rijtuig reed echter zóó snel het plein over, dat het hun onmogelijk was hun plan te verwezenlijken. Toen kwam men overeen, dat zich een twintigtal deelnemers aan het komplot, onverhoeds op den Keizer zouden werpen; men geloofde, dat dit getal genoegzaam zoude zijn, om den Keizer van zijn gevolg te scheiden, waarna men hem en de Keizerin gemakkelijker had kunnen ombrengen. Eene toevallige omstandigheid was oorzaak, dat ook dit plan verijdeld kon worden.

— Er hebben in de twee laatste dagen en vooral onder de arbeidende klasse alhier, zeer talrijke arrestatien plaats, bijzonder in de wijken Montmartre en Batignolles.

— Het vertrek van den Keizer en de Keizerin naar de Pyreneën is thans stellig op den 20 dezer maand bepaald.

— Hier en daar worden muntbilletten van eenige fr. van de algemeene demokratische en socialistische republiek verspreid. Zij zijn gelijk aan de banknoten, die Mazzini bij zijne leening uitgaf. Op de eene zijde leest men: *Republique démocratique et sociale universelle. Commune révolutionnaire. Liberté, égalité, fraternité. Contribution volontaire, 1 Franc. N°. 5230. Sainte alliance des peuples. Tout billet ne portant au dos le programme et le timbre de la Commune révolutionnaire, est faux.* Op de keerzijde staat de stempel der *Commune revolutionnaire*, en een uittreksel van den brief aan het volk, geteekend door Pyat, Caussidière en Boichot.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Julij. Men leest in de ministeriele *Globe* van den 7 dezer. De verklaring van den Keizer van Rusland dat hij de Porte den oorlog zou aandoen, ingeval een eisch afgewezen werd welks inwilliging eene onmogelijkheid is, wordt op de eenige mogelijke wijze beantwoord, namelijk door de volharding van Turkije en van deszelfs bondgenooten in de door hem aangenomen houding. Het gerucht wordt thans verspreid, dat er eenig verschil van gevoelen tusschen Frankrijk en Groot-Brittannie is opgerezen, en dat het Britsche kabinet besloten heeft den overtogt van den Pruth niet als eene vredebreuk te beschouwen. Het eerste dezer beide geruchten hebben wij gisteren reeds gelogenstraft; het tweede wordt wederlegd door het stellige berigt uit Konstantinopel dat de stap, dien Rusland doet zonder acht te slaan op de verdragsbepalingen en op de goede verstandhouding onder de Europesche mogendheden, zal aangemerkt worden als eene vredebreuk, in zooverre althans dat daardoor de bondgenooten van Turkije vrijheid erlangen om de regten uit te oefenen, wier werking geschorst was voor zoolang de vrede met de Porte niet werd gebroken. Wat er verder te doen staat, is, gelijk van zelf spreekt, eene vraag van staatkunde en niet van beginsel.

— Men verneemt dat de verdeeldheid in het kabinet over de Turksche quæstie, nog altijd voortduurt. Lord Palmerston is van oordeel, dat Engeland eene krachtige houding tegenover Rusland moet aannemen, terwijl lord Aberdeen het stelsel van verzoenende maatregelen toegedaan blijft. Ten slotte is in den ministerraad besloten, om in de bezetting der Vorstendommen geen *casus belli* te zien, en eerst andere berigten uit Turkije af te wachten.

BELGIE.

BRUSSEL, 10 Julij. Men leest in de *Independance*: In de Oostersche quæstie wordt de [illegible]

grooter. De meest geruststellende geruchten komen te gelijk met de meest onrustbarende over Londen. Naar men zegt, heeft het Engelsche kabinet bepaald besloten, dat de Engelsche vloot de Dardanellen niet zal opzeilen, tenzij een nieuwe aanval van Rusland dit noodig make, en men voegt er bij — hetgeen ook uit de van Parijs ontvangen berigten blijkt — dat de Fransche regering in gelijken geest heeft besloten. Tegenover deze vredelievende mededeeling staat echter eene andere, allezins geschikt om bekommernis te weeg te brengen, namelijk dat de Russische vloot Sebastopol heeft verlaten. Onmiddellijk nadat dit gerucht te Konstantinopel was bekend geworden, werd van daar een Turksch stoomschip, met Engelsche en Fransche officieren aan boord, naar de Zwarte Zee op verkenning uitgezonden; en bijaldien dit stoomschip terugkomt met de zekere tijding, dat de Russische vloot inderdaad den Bosphorus nadert, dan zullen de fransche en engelsche eskaders dadelijk bevel krijgen, door de Dardanellen te zeilen en zich ter beschikking van de Porte te stellen.

— (Aan de *Indépendance Belge* is uit Parijs dd. 7 Julij gemeld, dat het Engelsche kabinet, na eene onstuimige beraadslaging, zou besloten hebben, de vloot *niet terstond*, maar eerst na eene nieuwe diplomatieke poging tot vereffening van het geschil, door de Dardanellen te doen stevenen.)

— Men schrijft uit Konstantinopel dd 23 Junij aan den *Constitutionnel*: »Er is berigt ontvangen van het uitzeilen van een Russisch smaldeel naar de kust van Anatolie; het moet beletten dat hulp of eenigerlei aanmoediging, van welke zijde ook, aan de volksstammen van den Kaukasus toekome. De admiraals der Engelsche en der Fransche vloot hebben eenen adjudant naar Konstantinopel gezonden; en terstond daarop zijn de drie vloten in onderlinge aanraking gebragt. De Turksche vloot heeft, naar den raad der admiralen, eene betere stelling ingenomen. Voor het geval dat de Fransche en de Engelsche zeemagt binnen de Dardanellen mogten komen, is bepaald dat zij aan het Prinsen-eiland het anker zullen uitwerpen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Julij.

BEVALLEN (7 Julij): C. Duvergé, geb. Broeren, D. — (8 Julij): A. J. Zeger Veeckens, geb. Wesselhuis, D. — (9 Julij): C. E. Stoffels, geb. Meyknecht, D.
OVERLEDEN (6 Julij): M. Rietel, 61 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		9 JULIJ 4½ u. gebl.	11 JULIJ 4 u.		gebl.
NEDERL. Werkel. Sch. a 2½ pCt.		63⅛	63 $\frac{5}{16}$ a	63½	63½
Dito Dito	3	76⅛	76¼	76⅛	76⅜
Dito Dito	4	94¼	94 $\frac{3}{16}$	94⅜	94⅜
O. T. Leening 1844	4				
Amortis. Syndic.	3½	93¾	93¾		
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844		91¾			
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		52⅝	52 $\frac{9}{16}$		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE Nieuwe	1	22¾	22⅝	22 $\frac{13}{16}$	22 $\frac{13}{16}$
Dito	3	47 $\frac{7}{16}$	47 $\frac{5}{16}$		
Dito Binnenl. à 6/m.		42¾	42 $\frac{1}{16}$	42¾	
Coup. Bewijzen.			5 $\frac{1}{16}$		
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5	39⅝	39¾	39⅞	
Dito Dito	4	36½	37	37⅛	37
RUSL. bij Hope 1798 en 1816	5	108⅛	108⅞	109	
Dito dito 1828 en 1829			103		
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	4½		99⅛		
Dito bij *Hope*	4	93	93⅛		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92	92		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5		104⅝		
Inschrijving in Assignat.	6	73⅞			
Cert. van dito		73⅛			
POLEN, Certifikaten	4	85½	83½		
Dito Aand. à fl. 500					
Dito Lot. à 300					
Bank-Actiën		4 $\frac{11}{16}$			
PRUISSEN Aand. met Lot. R. 50 /					
OOSTENRIJK Metalliek	5 pCt.	81⅞	81½	81¾	
Dito 1847	2½	42⅛	42 $\frac{5}{16}$		
Dito 1851	2½	42¼	42⅛		
Dito 1849	5	94½	94¼	94⅜	
Weener Bank bij *Goll en C°.*					
Dito		81			
Letter B.	5	93½	94¼	94⅜	
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito	250				
NAPELS, Cert. *Lamb en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5				
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	5½	80⅞			
MEXICO Nieuwe	3	26 $\frac{11}{16}$	26¾		
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	21 $\frac{11}{16}$			
Dito Uitgestelde			9⅜		
EQUADOR à £ 100		4 $\frac{1}{16}$			

Mexiko onbepaalde 26 $\frac{7}{16}$, ⅝.

In Holl. fondsen was heden de stemming iets gunstiger, bij tamelijk veel affaire van vreemde effekten valt weinig te vermelden, alleenlijk was de markt in Port., Spaansche en Oostenrijksche zeer geanimeerd.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56 $\frac{7}{16}$		Livorno	2/m.	f 39½
„	zigt	„ 56 $\frac{3}{16}$		Napels	„	„ 81⅝
Bordeaux	2/m.	„ 56		Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 56¼		Weenen	6/w.	„ 31⅞
Madrid	3/m.	„ 245		Augsburg	„	„ 35⅛
Cadix	„	„ 245		Frankfort	„	„ 99¼
Seville	„	„ 242		Hamburg	2/m.	„ 35 $\frac{5}{16}$
Bilbao	„	„ 243		„	zigt	„ 35⅝
Lissabon	„	„ 41½		Londen	2/m	„ 11,75
Porto	„	„ 41½		„	zigt	„ 11,80
Genua	2/m.	„ 46⅜		Rotterdam		[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

LONDEN, 9 Julij. Cons. kont. 98⅛ a 98¼; op tijd 98⅛ a 98¼; Braz. 99½ a 100½ 1829/39 — a —; 1852 98 a 99; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 105 a 107; Equad. 5¼ a 5½. Gren. 21½ a 22; Uitgest. 9⅛ a 9⅜; Mexiko Nieuwe 26¾ a 27; Peru 4½ pc N. 84 a 89; Uitgest. 59 a 60; Rusl. 1822 5 pc. 117 a 118; (N.) 4½ pc. 100 a 101; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 40¾ a 41¼; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a 22½; 3 pc. 46¼ a 46¾; Coup. cert. 5¾ a 6; Passive 5⅛ a 5⅜. Holl 2½ pc. 63¾ a 64½; id. 4 pc. 96 a 96½; Venez. 38 a 39, Uitg 16 a 17; Wissel op Amsterdam f —.—; Grieken 1824 8¼ a 8¾; 18.5 —.

HAMBURG 9 Julij. Russ. Cert. 5 pc. 103½; Oost. Met. 5 pc. 92¾; Spanje 1—3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 39½.

FRANKFORT, 9 Julij. Met. 5 pc. 85; A 5 pc. 85; 2½ pc. 43¾; Bank-Actien 1595, Darmst. Loten fl. 50 99¾; id. fl. 25 31¼; Badensche Loten fl. 50, 70½; id fl. 35, 39⅜; Nassausche fl. 25, 28¼ Holl. 2½ pc. 62⅜, id. 4 pc. 95; Sardinische 40¾; Wissel op Weenen —.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 Julij.

GRAANMARKT.

Tarwe bij kleinigheden als voren: 130 ℔ b. Pools. f 340, f 345: 122 ℔ Vriess. f 265.

Rogge tot genoegzaam onveranderde prijzen met goeden handel; verkocht in Entr.: 117, 118 ℔ Archangel f 187, f 189; in cons.: 123 ℔ Donau f 215; 115, 116, 117 ℔ o Gedr. f 184, 186, 188.

Garst in een doen 103 ℔ Vriess. Winter f 166.

Haver zonder handel.

Boekweit flaauw: 118 ℔ Holst. f 213; 114, 115 ℔ n. grove Fransche f 164, f 166.

Koolzaad. Holsteinsch 62; Elve 62; Elburg Aveelz 60½ £. Op 9 vaten Olie in Sept. ek. 66; Oct. 66½; Nov., Dec. en April 67 £. *Lijnzaad* williger: 112/13 ℔ Odessa f 325; 106/7 ℔ Egyptisch f 292½. *Raapolie* op 6/w. f 37; Vliegend f 35; 1° Sept. ek f 36½; Oct. f 37; Nov. f 37¼; Dec f 37½; Mei ek f 37¾, 8. *Lijnolie* op 6/w f 32; Vliegend f 31. *Hennepolie* op 6/w 37¼. *Raapkoeken* per 1040 st. f 70, 75. *Lijnkoeken* per 104 st. f 10½, 12½.

ANTWERPEN, 9 Julij. *Koffij.* Er zijn gedaan 100 b. Brazil, Dom. en Java.

Katoen. Er zijn gedaan 106 b. Georgia en 154 b. Louisiana.

Peper. Er zijn gedaan 150 b. Sumatra.

Rijst. Men heeft 50 v. Carolina verkocht.

Ruwe Suiker. 397 k. blond Havana zijn verkocht gedeeltelijk voor uitvoer. *Geraffineerd.* Er zijn gedaan 75,000 k. brooden.

LONDEN, 8 Julij. *Ruwe Suiker.* De markt is iets beter, in den loop der week is vrij wat omgegaan. *Vreemde.* Er zijn gedaan 2 zeilende ladingen wit Bahia, als 2500 z voor Triest tot 23 s. en 450 k. voor Gothemburg tot 23 s. 6 d. Voor binnenslands zijn gedaan 7 ladingen grootendeels Havana tot iets lager prijzen, als: eene lading blond Havana 2700 k. N° 11 tot 20 s. 6 d.; eene dito van 2020 k. N° 12½ a 13 tot 21 s. 9 d. voor Bristol, eene dito van 3342 k. tot 21 s 3 d.; eene dito N° 14 tot 22 s. 6 d; eene dito 638 k. N° 13½ tot 22 s. 6 d. en eene dito bruine Paraïba van 4500 z. tot 18 s 3 d.

Koffij. 1 s. lager. Men noteert Native Ceylan 46 a 47 s. nominaal. — *Thee* lusteloos. — *Rijst.* Souteneert zich tot vorige prijzen.

Specerijen. Peper als de vorige week. Notenmuskaat iets lager.

Vruchten. In Krenten gaat veel om tot volle prijzen. Valencia Rozijnen gezocht tot 41 a 44 s.; Chesme gaat grif van de hand, vooral voor spekulatie.

HAVRE, 7 Julij *Katoen.* Er zijn gedaan 4200 b.; de vraag houdt aan. De prijzen souteneeren zich.

Koffij. Men noteert 1000 z. Haiti in herkoop tot 51 frs. de 50 kilo.

HAMBURG, 8 Julij. *Koffij.* De markt was lusteloos, doch werd later veel levendiger vooral in Laguayra, waarvan de eerstehands voorraad grootendeels opgeruimd is. Men noteert Brazil reëel ord. 4⅜ a 4 $\frac{7}{16}$ sch., ord. en reëel ord. Dom. 4⅜ a 4 $\frac{9}{16}$ sch. Er zijn in deze week verkocht 4500 b. Brazil tot 4⅛ a 4⅝; 4000 Santos tot 4½ a 5 sch. en 2000 Laguayra tot 5 a 5¼ sch., gewasschen 5, a 6 sch.

Suiker. Meer gevraagd; er zijn gedaan tot ferme prijzen 300 k. Brazil; 1000 d. bruin en geel Havana tot 13 $\frac{11}{16}$ a 18⅛ sch. en 300 zl diverse. *Geraffineerd,* met matige omzet, zonder merkbare verandering in de prijzen.

Rijst. Voor groote partijen stil, doch overigens zeer levendig.

Huiden. Onveranderd. De eerstehands voorraad bedraagt 18000 st.

Tabak. Er zijn gedaan 87 ceroenen Dom.; 43 dito Laguayra; 30 dito Brazil; 91 dito Varinas en 41 k. Siedleaf tot de bekende prijzen.

Specerijen. De 500 k. Cassia Lignea onlangs aangevoerd zijn overgegaan in de tweede hand tot 11½ sch.

Vruchten. In Smyrna Krenten en Rozijnen is veel gedaan zoo voor uitvoer als spekulatie tot merkelijk hoogere pryzen.

Cacao. Ferm gesouteneerd met veel omzet in Guayaquil en Para.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 10 Julij. H. H. Rademaker, Amstel, Banjoewangie. — K. D. de Jong, Zuiderzee, Havana.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt de Jong, van Havana in Texel binnen, rapporteert, den 6en Julij bij Bevezier gepraaid te hebben, het schip Prins Frederik der Nederlanden, kapt. Huidekoper, van Amsterdam naar Batavia.

Den 4en Junij, op 6° 18' Z.Br., 13° 03' W.L. Susanna Christina, kapt. Stolte, v. Banjoew. n. Amst.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SHANGHAE, John Philips, Poole: 3130/4. 1038/8 k. Congo, 473/4 k. Souchon, 599/4 k. Pecco, 181/5 k. Hysant, 47/4 k Uxim, 15/8 k. Gunpwoder, 11/4 5/8 k. Imperial Thee, Hoffman, Dorrepael en Comp.

Rijnhoogte. KEULEN 9 Julij 16 v. [illegible] dm.

ADVERTENTIEN.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.